

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

49. Dices, Ex priori ratione sequi Christum inquantum Deum non ita perfecte esse caput Ecclesie, sicut inquantum hominem, cum non ita perfecte conveniat cum illa secundum Deitatem, sicut convenit secundum humanitatem, quod videtur absurdum.

50. Respondeo verum esse quod ex hac parte Christus ut homo excedit, & perfectiori modo habet rationem capitis; ceterum excessus iste refarcitur ex aliis, præsertim ex perfectiori modo influendi ratione divinitatis, scilicet autoritativè & principaliter, cum ratione humanitatis, ministerialiter tantum & instrumentaliter, gratiam & gloriam in homines influat.

§. II.

Solvuntur objectiones.

51. **O**bjicies primò: D. Chrysostomus homil. 1. in Epist. ad Ephes. explicans illud Apostoli: *In dispensationem plenitudinis temporum instaurare omnia in Christo*, sic habet: *Angelis aliud dedit principium & hominibus: iis quidem id quod est secundum carnem, illis autem Verbum*. Quorum verborum non alius sensus esse potest, nisi quod Christus secundum carnem, sive inquantum homo, est principium sive caput hominum: secundum verò quod Deus, est principium sive caput Angelorum: Ergo censet D. Chrysostomus, Christum non ut hominem, sed solum ut Deum, esse caput Angelorum.

52. Respondeo intentum D. Chrysostomi loco citato, non esse quod Christus ut homo non sit caput Angelorum, immediate enim ante verba citata id affirmat, dicendo quod Deus unum omnibus posuit caput secundum carnem, nempe Christum, & Angelis & hominibus; sed solum quod licet Christus, inquantum homo, sit caput utriusque naturæ & angelicæ & humanæ, non tamen ita propriè per suam humanitatem, quam per suam divinitatem, exercet officium capitis, respectu Angelorum, bene tamen respectu hominum; quia ut homo non causat in Angelis, sicut in hominibus, gratiam & gloriam essentialem, sed duntaxat accidentalem, ut ostendemus articulo sequenti.

53. **O**bjicies secundò: Illorum duntaxat Christus est caput mysticum in quos habet influere ea dona quibus membra Ecclesie vel triumphantis vel militantis constituentur: Sed ut homo non influit in Angelos ejusmodi dona: Ergo ut homo non est illorum caput. Minor inde colligitur quod forma constitutiva membri Ecclesie militantis, sit fides secundum suam substantiam considerata, triumphantis verò sit visio beatifica, etiam substantialiter sumpta: Christus autem ut homo non influat in Angelos neque fidem neque visionem beatificam substantialiter consideratam, ut constabit ex dicendis articulo sequenti, sed solum aliqua earum accidentia. Major verò probatur: Ut Christus sit caput mysticum alicujus, non sufficit quod influat in ipsum quodcumque donum supernaturale, alias enim esset actu caput infidelium, subindeque infideles ipsi actu existerent membra Ecclesie; quandoquidem illustrationes, & inspirationes, aliasque ejusmodi gratias cum infidelitate composibiles, à Christo ut homine recipiunt: Ergo requiritur, ad hoc ut Christus inquantum homo dicatur caput alicujus, quod influat in illum formam constitutivam membri corporis quod est Ecclesia.

Tom. IV.

A Respondeo negando Majorem, non enim est de ratione capitis mystici, imò nec naturalis, quod influat in membra formam substantialem membri, sed sufficit quod habeat alium in ea influxum, ut patet in corpore nostro; caput siquidem non influit in alia membra animam rationalem, ea substantialiter constituentem in ratione membri, sed solum motum interiorem ad exercendas uniuscujusque functiones necessarium. Ad probationem autem Majoris negatæ, dico quod si ille in quem Christus actu influit aliquid donum, quodcumque illud sit, existat actu unitus aliis membris Ecclesie, sicuti uniantur de facto Angeli, mediante gloriâ & gratiâ habituali, Christus est actu illius caput: infideles autem, licet inspirationes ex influxu Christi recipiant, non tamen actu, sed solum in potentia, sunt uniti membris Ecclesie, quia initium talis unionis actualis est à fide, non verò ab auxiliis antecedentibus fidem, utpote disponentibus solum ad ejusmodi unionem.

B Instabis tamen: Christus ut homo nullum habet influxum, etiam quoad gratiam & gloriam accidentalem, in Angelos: Ergo non est eorum caput. Probatum Antecedens: Illud solum Christus ut homo influit in alios, quod ipsis meruit: Sed non meruit Angelis gratiam & gloriam, etiam accidentalem; alias enim cum omne Christi meritum fuerit consummatum ipsius morte, posset dici Christus aliquid meruisse Angelis suâ morte, subindeque pro ipsis mortuus: Ergo &c.

C Respondeo negando Antecedens, ad cujus probationem dico quod licet ex eo quod meritum Christi fuerit ipsius morte consummatum, sequatur in nostra doctrina, quod Christus suâ morte meruerit Angelis gratiam & gloriam accidentalem, non tamen quod pro ipsis dici possit mortuus; alias enim cum idem Christus suâ morte similiter meruerit sibi gloriam sui corporis, & exaltationem proprii nominis, ut colligunt communiter Theologi ex illo Lucæ 24. *Nonne hæc oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam?* Et ex illo Philipp. 2. *Factus est obediens usque ad mortem, propter quod Deus exaltavit illum* &c. Christus dici posset pro se mortuus, quod tamen damnatum est in Ephesino can. 10. Licet itaque Christus suâ morte meruerit Angelis gratiam & gloriam accidentalem, non tamen sequitur inde quod possit dici pro eis mortuus. Et ratio est, quia mors Christi non fuit decreta per se primò ex occasione & motivo merendi Angelis talia dona, sed tantum secundariò & quasi per accidens, primariò enim volita fuit duntaxat propter redemptionem hominis.

D **O**bjicies tertio: Caput convenire debet in natura cum membris: Sed Christus, inquantum homo in natura cum Angelis non convenit, sed specie differt ab illis: Ergo inquantum homo non est ipsorum caput.

E Huic argumento patet solutio ex suprâ dictis: respondetur enim quod licet caput naturale debeat in natura specifica cum membris convenire; ad rationem tamen capitis moralis, seu mystici, sufficit convenientia generica in natura; alioquin (ut suprâ dicebamus) Deus, sive Christus ut Verbum Dei, non esset caput mysticum Angelorum & hominum: licet autem Christus ut homo non sit ejusdem naturæ specificæ cum Angelis, bene tamen ejusdem naturæ genericæ, quia convenit in gradu intellectuali cum ipsis.

Addo quod, in ordine supernaturali Angelus

CCC ij

& Christus ut homo sunt quodammodo ejusdem A etiam specie naturæ, in quantum scilicet habent eandem specie participationem divinæ naturæ, in gratia habituali consistentem.

Objicies quartò: Christus in quantum homo eorum tantum est caput, quorum est sponsus: Sed in quantum homo non est sponsus Angelorum, ut docet D. Thomas in 4. dist. 49. quæst. 4. art. 4. Ergo in quantum homo caput Angelorum non est.

60. Respondeo negando Majorem, nam inter sponsum & sponsam requiritur atoma convenientia in natura, ut ait S. Doctor loco citato: inter caput autem mysticum & membra, tanta convenientia non requiritur, sed sufficit convenientia generica in natura, ut in solutione præcedentis objectionis dicebamus.

61. Obiter tamen observandum est, quod licet Christus ut homo non dicatur sponsus Angelorum ita propriè ut dicitur illorum caput, aliquantulum tamen sponsus illorum dicitur, ut docet D. Bernardus serm. 27. in Cantica, his verbis: *Cum haberet sponsam inherentem sibi à principio multitudinem Angelorum, placuit ei & de hominibus convocare Ecclesiam, atque unire illi quæ de celo est, ut sit sponsa una & sponsus unus.* Nec dissensit S. Thomas loco citato, nam ibidem in responsione ad 7. ita concludit: *Et sic convenientia quæ est inter Deum & Angelos, magis sufficit ad rationem capitis, quam ad rationem sponsi.* Quibus verbis satis indicat ad utrumque aliquam rationem sufficere.

§. III.

Duo corollaria notatu digna.

62. EX dictis hætenus collige, Christum ut hominem, fuisse caput morale primorum parentum, non tantum post eorum lapsum, sed etiam in statu ipsorum innocentie: nam Christus influxit moraliter in primos parentes adhuc innocentes, sicut in Angelos, aliquam gratiam accidentalem, nimirum fidem in ipsum venturum, non quidem ut redemptorem, sed ut in consummatorem gloriæ, ut articulo sequenti §. 5. dicemus.

63. Colliges secundo contra Catharinum, Suarem, aliosque Recentiores, Christum ut hominem, non esse propriè caput creaturarum irrationalium. Nam ut antea dicebamus, de ratione capitis est ut aliquid in membra influat: Sed Christus, in quantum homo, nihil influit in creaturas irracionales: Ergo non est illarum caput. Major patet, Minor probatur. Id quod Christus in quantum homo in membra sua influit, vel debet esse donum gratiæ, vel ad ordinem supernaturalem pertinere; alioquin à Deo quidem ut authore naturæ, & consequenter ab ipso Christo ut est Deus oriretur, non autem à Christo ut homine; unde Augustinus Epist. 113. *Meruit nobis Christus ut justii essemus, non ut homines vel liberi essemus.* Quasi diceret, Christum dona quidem supernaturalia meruisse, non autem ea quæ ad ordinem naturalem pertinent: Sed omnia dona quæ creaturis irrationalibus communicantur, pertinent ad ordinem naturæ: Ergo illa à Christo ut capite non procedunt, nec ex meritis ejus conferuntur, sed à Deo ut authore naturæ communicantur, subindeque Christus non est propriè caput creaturarum irrationalium.

64. Nec obstat quod objicit Suarez ex D. Paulo ad Coloss. 1. ubi Christus dicitur *Primogenitus omnis*

creatura. Hoc enim de Christo dicitur, ut filius Dei, in natura increata subsistens, ut patebit textum illum perlegendi. Vel etiam dicitur *Primogenitus omnis creaturæ*, id est hominis, quia homo in Sacra Scriptura interdum vocatur *omnis creatura*, ut patet ex illo Marci ultimo: *Prædicare Evangelium omni creaturæ.* Vel denique dici potest primogenitus omnis creaturæ, in quantum homo, quia sub hac ratione est finis omnium creaturarum, ut alibi exposuimus.

ARTICULVS IV.

An Christus ut homo, ita sit caput Angelorum, quod ipsis gratiam & gloriam, etiam essentialem, meruerit?

65. DVplex est Angelorum gratia & gloria: una essentialis, & altera accidentalis. Gratia essentialis Angelorum est sicut in nobis, gratia habitualis, quæ dicitur formalis participatio naturæ divinæ. Accidentalis verò est illuminatio eorum intellectus de rebus ad nostram redemptionem pertinentibus, atque adeò de mysterio Incarnationis Dei, quæ idcirco in illis fit, ut cooperentur Deo tanquam ejus ministri in negotio salutis humanæ. Similiter gloria essentialis in Angelis est sicut in hominibus visio beata & intuitiva divinæ essentiae: accidentalis verò est gaudium illud quod de rebus à se gestis in ministerio nostræ salutis percipiunt. Hoc præmissis.

66. Certum est apud omnes nobiscum admittentes, Christum ut hominem esse caput Angelorum, gratiam & gloriam accidentalem dependentem ab ejus merito & influxu fuisse ipsis collatam: ad caput siquidem politicum Angelorum pertinet, ipsos in ministerium nostræ salutis ordinatos illuminare & dirigere, subindeque & esse causam, saltem moraliter, talis illustrationis, nec non cooperationis ad eam sequentis, & ejus mercedis. Unde solum restat difficultas, an Christus ut homo gratiam & gloriam essentialem in Angelos influat, eamque ipsis meruerit?

67. In cujus difficultatis resolutione tres invenio Authorum sententias, duas extremas, & aliam mediam. Prima affirmat absolute Christum ut hominem, ita esse caput Angelorum, ut ipsis gratiam & gloriam etiam essentialem meruerit. Secunda id absolute negat. Tertia utramque conciliare volens, docet Deum ab æterno habuisse nostro modo intelligendi duo decreta circa gratiam & gloriam essentialem Angelis conferendam: unum antecedens prævisionem Christi, & aliud eam subsequens; priorique decreto voluisse Deum gratiam & gloriam illam tribuere Angelis ex mera sui liberalitate, & omnino independentem à merito Christi, utpote nondum prævisi: deinceps tamen secundo alio decreto, & posteriori ad prævisionem Christi, statuisse ut eadem gratia & gloria, quas prius ex sola sua liberalitate Angelis conferre decreverat, darentur etiam propter Christi meritum. Primam sententiam tenent Catharinus, Galatinus, Cabrera, Suarez, Valentia, & ex recentioribus Thomistis illustrissimus Dominus Godoy, Episcopus Oxomensis. Secunda adhærent Medina, Nazarius, Alvarez, Joannes à S. Thoma, & extra Scholam D. Thomæ Vazquez & Delugo. Tertia verò placet Vincentio Azzuceni, & Cipullo.